1850. No. 105.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 31 DECEMBER.

NOTIFICATIE.

De COMMISSARIS DES KONINGS in de Provincie *Friesland;*

Gezien de missive van Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken, Opperhoutvester, van den 20 December 1850, no. 143, aangaande de sluiting der groote Jagt en de Jagt op wilde Ganzen;

Gelet op het gevoelen van Heeren Gedeputeerde Staten omtrent dit onderwerp, medegedeeld bij derzelver resolutie van den 23 December 1850, no. 36;

Brengt, bij deze, ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat, achtervolgens de bepaling door Zijne Excellentie den Opperhoutvester voornoemd, met overleg van Heeren Gedeputeerde Staten, vastgesteld, de groote Jagt op den 31 December 1850, met zonsondergang, zal zijn gesloten.

Voorts, dat de Houtvesters gemagtigd zijn, om, voor het geval de wilde Ganzen schade aan de landerijen toebrengen, aan de belanghebbenden consent te verleenen, om in de daarbij aantewijzen localiteit, de wilde Ganzen door middel van schietgeweer te dooden of te verdrijven en zulks van den *eersten Januarij* tot en met den *vijftienden Maart* aanstaande, — doch, dat deze consenten niet zullen worden verstrekt, dan aan houders van acten tot uitoefening der Jagt met schietgeweer.

En opdat deze kome ter kennis van een iegelijk die daarbij eenig belang heeft, zal dezelve op de gebruikelijke wijze, in deze Provincie, worden afgekondigd en aangeplakt.

Leeuwarden, den 24 December 1850. *De Commissaris des Konings.* VAN PANHUIJS.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 27 December 1850, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde	ƒ 9,10.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood*	- 173,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitschersbrood*	- 173,00.

Leeuwarden, den 28 December 1850. *De Commissaris des Konings in de provincie Friesland,* VAN PANHUIJS.

LONDEN, den 25 December.

De Koningin en Prins *Albert* bezochten Maandag het gebouw voor de groote Tentoonstelling, in de wandeling het kristallen paleis genoemd, in Hyde Park, en keerden, na een bezoek bij de Hertogin van Clouchester te hebben afgelegd, naar Winsor terug. Men verblijdt zich over de groote deelneming die, zoo binnen- als buitenslands, het grootsche plan der wereldtentoonstelling te beurt valt. Een Londensch huis onderanderen heeft een prijs van 500 ponden sterling uitgeloofd voor het beste voortbrengsel der stoffen welke het voornamelijk bezigt.

Volgens besluit van de Commissarissen der Tentoonstelling zullen de voortbrengselen van ieder Rijk afzonderlijk vereenigd worden, en zal de eene helft van het gebouw voor die van het Vereenigd Koningrijk, de andere voor die van andere Natien bestemd wezen. Alleen de stoomwerktuigen zullen zonder nationale classificatie bij elkanderen staan. De tijd voor vrachtvrije ontvangst der goederen is van 1 Februarij tot uiterlijk 1 Maart gesteld.

— In de algemeene bijeenkomst van de Britsch-Mexicaansche bonshouders, eergisteren in deze hoofdstad, onder het voorzitterschap van den baron *Goldsmid*, gehouden, is, met eenparige stemmen, besloten, om de jongst aangeboden voorwaarden van wege het Mexicaansche gouvernement, betrekkelijk eene finale regeling van de buitenlandsche schuld van Mexico, aan te nemen en goed te keuren. Slechts zal men nog trachten om, uit hoofde van de reeds zoo aanmerkelijk geleden verliezen door die bonshouders, van gemeld Gouvernement met goedkeuring van het Mexicaansche Congres, te erlangen, dat de tegenwoordige wijziging van een 5 in een 3 percents fonds aan een bepaald aantal jaren zal verbonden worden.

PARIJS, den 23 December.

Alhier ontvangen brieven houden in, dat *Mazzini* weinige dagen geleden in de omstreken van Genève gezien is. Mag men aan dat schrijven geloof slaan, dan zou de gewezen Romeinsche Drieman, met behulp van ervaren agenten, veel hebben toegebragt tot aanvuring der godsdienstige beweging in Engeland tegen het Pauselijk bestuur. Men verzekerde dat bij één millioen bij zich had, welke hem op rekening der te Londen geopende leening gegeven zou zijn. *Mazzini* zal niet lang in Zwitserland blijven, daar de Bondsraad vast besloten heeft de democratische opperhoofden, tot welk land zij ook behooren, niet meer op zijn grondgebied te dulden.

FRANKFORT, den 26 December.

De Oostenrijksche regering heeft, even als de Pruisische, alle de Duitsche regeringen uitgenoodigd om gevolmagtigden naar de conferentien te Dresden te zenden. De Oostenrijksche uitnoodigingsbrief bevat, vergeleken met den Pruisische, eenige opmerkelijke wenken, waaruit men, in afwachting van nadere berigten omtrent de beraadslagingen te Dresden, Oostenrijks tegenwoordige bedoelingen kan opmaken.

Terwijl de Pruisische circulaire alleen inhoudt, dat men te Dresden zal uitgaan van het beginsel der ontbindbaarheid van den Duitschen Bond, voegt de Oostenrijksche daarbij »en van het beginsel dat de grondwetten des Bonds, tot dat de herziening zal zijn tot stand gebragt, in volle kracht blijven bestaan." Hieruit volgt dat, ingeval de Dresder conferentien niets tot stand mogten brengen, voor Oostenrijk de tegenwoordige Bondsregeling van kracht blijft.

De Pruisische circulaire zegt dat men op de uitkomsten der beraadslagingen te Dresden, de goedkeuring van alle de leden des Bonds zal vragen. De Oostenrijksche voegt hierbij »overeenkomstig de bepalingen van art. 4 der Weener slotacte." Dit artikel nu bepaalt, dat besluiten, later door de Duitsche regeringen te nemen tot ontwikkeling der Weener slotacte, niet in strijd »met den geest dier acte" mogen zijn: men begrijpt welk uitgestrekt gebruik van deze onbepaalde uitdrukking kan gemaakt worden.

Terwijl eindelijk de Pruisische regering eenvoudig uitnoodigt tot »eene conferentie, gelijk die welke vroeger gehouden zijn," wijst de Oostenrijksche bepaaldelijk op het voorbeeld der conferentien in 1819 te Carlsbad gehouden, welke door den *Oostenrijkschen* gevolmagtigde geopend werden en aan de *Bondsvergadering* ondergeschikt waren.

— Den 23 dezer zijn de conferentien te Dresden geopend door vorst *von Schwarzenberg*, die, even als de vertegenwoordigers van Pruisen en Saxen, eene aanspraak hield, vooral aandringende op het bewaren van vrede en eendragt. De vertegenwoordiger van Beijeren verkondigde reeds dadelijk, dat zijne Regering eene vertegenwoordiging van het Duitsche volk bij de Bondsoverheid, verlangt (een verlangen meer toe te schrijven aan de bedoeling om ten voordeele der Mogendheden van den tweeden rang een tegenwigt te scheppen tegen de overmagt van Pruisen en Oostenrijk, die het oppergezag in Duitschland onder zich schijnen te willen verdeelen, dan wel aan zucht tot bevordering der liberale beginsels.) Den 24sten hield de vergadering eene zitting tot onderzoek der geloofsbrieven. De volgende zitting werd op den 26 dezer bepaald.

KEULEN, den 24 December.

Het bevestigt zich dat het hoog geregtshof van Appel te Kassel den 19 dezer besloten heeft voor de overmagt te bukken en, van het beginsel uitgaande dat de Duitsche Bond nog regtens bestaat, en dat, nu Oostenrijk en Pruisen gezamenlijk de leiding der Keur-Hessische zaken op zich genomen hebben, de bepalingen der Commissarissen van die twee Mogendheden beschouwd moeten worden als van den Bond uit te gaan, de zegelbelasting heffen zal, behoudens de beslissing over de regtsvraag wegens het wettelijke der verordeningen van 4 September. Na dit eenstemmig besluit heeft de heer *von Peucker* beloofd alles te zullen aanwenden om de herstelling der afgedankte Staatsambtenaren te verwerven. Ofschoon vele ingezetenen met deze wending der zaken niet tevreden waren, en vroegen waarom men, indien men toch voor de overmagt wijken wilde, het zoo ver heeft laten komen dat twee provincien des Lands eerst door inkwartiering uitgemergeld en de leden van vier regterlijke collegien de slagtoffers hunner volharding geweest zijn, verheugde men zich echter dat Kassel nu van het bezoek der Beijerschen verschoond zou blijven, die den 20sten aldaar zijn doorgetrokken en nu in de omstreken zouden legeren, terwijl ook een der Pruisische bataillons die hoofdstad verlaat en de Keur-Hessische garde aldaar zou binnenrukken. Men wil weten dat de Keurvorst deel aan den naauweren Bond der Duitsche Middenstaten nemen zal.

's GRAVENHAGE, den 28 December.

In de zitting van de Eerste Kamer der Staten-Generaal van gisteren heeft de Voorzitter berigt gegeven, dat door de afdeelingen benoemd zijn tot hare rapporteurs: voor het wets-ontwerp tot aanvulling der wet van 14 September 1849, omtrent provinciale belastingen in Friesland; omtrent die tot heffing van provinciale belastingen in Noord-Holland, Friesland, Overijssel, Drenthe en Limburg, en omtrent dat tot regeling der ontvangsten en uitgaven van het Pensioenfonds voor Burgerlijke Ambtenaren over het jaar 1851, benoemd zijn de heeren: *de Brauw, Borski, van Heeckeren van Wassenaar* en *Martens van Sevenhoven.*

In de zitting van *heden* is met 28 van de 35 stemmen tot griffier der Kamer gekozen de heer jhr. mr. *J. A. Singendonck*, thans commies-griffier. De benoemde heeft dadelijk na het afleggen van den eed, zijne betrekking aanvaardt.

Daarna heeft de beraadslaging plaats gehad over het wets-ontwerp tot opheffing van leges in zake van in- en uitgaande regten en accijnsen, welk wetsontwerp met 26 tegen 9 stemmen is *afgestemd*. De commissie van rapporteurs voor de staatsbegrooting over 1851 heeft haar verslag daaromtrent uitgebragt; de aanvang der beraadslaging is bepaald op Maandag aanstaande, des voormiddags ten tien ure. Na afloop der beraadslaging over de staatsbegrooting zal plaats hebben de discussie: 1°. over het ontwerp van wet ter aanvulling der wet van 14 September 1849, betrekkelijk provinciale belastingen in Friesland; 2°. over de wets-ontwerpen tot heffing van provinciale belastingen in Noord-Holland, Friesland, Overijssel, Drenthe en Limburg; 3°. over het wets-ontwerp tot regeling der ontvangsten en uitgaven van het Pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren voor 1851.

— Heden nacht is alhier overleden de heer mr. *W. W. Hofstede*, raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden.

LEEUWARDEN, den 30 December.

Z. M. heeft benoemd tot ridders met de Ster der Orde van de Eikenkroon, den heer *F. W. L.* baron *Rengers*, staatsraad in buitengewone dienst, oud-gouverneur van Groningen en *J. L. W.* baron *de Geer van Jutphaas*, gewezen griffier van de Eerste Kamer; tot ridder Grootkruis dier Orde, den heer *E. Cannema*, staatsraad in buitengewone dienst, commissaris des Konings bij de Ned. Handelmaatschappij, en tot commandeur dier orde, den heer *Meyer*, bankier te 's Hage.

— Z. M. heeft benoemd tot ontvangers der registratie en domeinen: te Eindhoven, den heer *A. van Eck*, thans ontvanger te Nijkerk; te Nijkerk, den heer *G. J. Jacobson*, thans ontvanger te Holwerd; te Holwerd, den heer *I. H. Adema*, thans surnumerair der registratie in Friesland; te Helmond, den heer *M. E. van Lith de Jeude*, thans ontvanger te Druten; te Druten, den heer *J. A.* grave *van Bijlandt*, thans ontvanger te Gennep; te Gennep, den heer *S. H. Rink*, thans surnumerair der registratie in Gelderland; te Maarssen den heer *J. van Assen*, thans ontvanger te Terborg; te Terborg, den heer *P. J. Bisdom*, thans ontvanger te Oirschot; te Oirschot, den heer *G. H. J. van der Voort*, thans surnumerair der registratie in Noord Brabant; te Harderwijk, den heer *R. van de Kasteele*, thans ontvanger te Raalte; te Raalte, den heer *A. C. Merens*, thans ontvanger aan den Helder; aan den Helder, den heer mr. *J. D. Quintus*, thans surnumerair der registratie in Groningen; ontheven den ontvanger der domeinen te 's Hertogenbosch van het beheer en van de ontvangsten der domeinen en domaniale inkomsten, in het arrondissement Eindhoven, en daarmede respectivelijk belast de ontvangers der registratie en domeinen te Eindhoven, Helmond en Oirschot, ieder wat zijn ressort betreft; — opgeheven het kantoor van ontvangst der domeinen te Alkmaar, en de attributen daarvan toegevoegd aan de ontvangers der registratie en domeinen, in het ressort van dat kantoor fungerende; zijnde voorts de heer *J. M. Berteyn*, ontvanger der domeinen te Alkmaar, benoemd tot ontvanger der geregtelijke en administrative acten te Leeuwarden.

— Bij besluit van 28 December jl., no. 33, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, ter vervulling der wethoudersplaatsen, die ten gevolge van de gewone aftreding met 2 Januarij 1851 zullen openvallen, o. a. bij continuatie tot wethouders te benoemen, als: te Bolsward, den heer *N. Meijer;* te Franeker, den heer *J. Mulder;* te Sneek, den heer *H. Wouda;* te Dokkum, den heer *J. Helder;* te Harlingen, den heer mr. *S. S. Wijma;* te Stavoren, den heer *K. Reinders Visser;* te Sloten, den heer *T. J. Nijenhuijs;* te Workum, den heer *S. T. Hiemstra;* te IJlst, den heer *Th. W. ten Kate;* te Hindeloopen, den heer *P. H. Sikkes.*

— Z. M. heeft bevorderd tot kapiteins ter zee: de kapitein luitenants ter zee *A. C. van Braam Houckgeest* en *F. X. R. 't Hooft;* — tot kapitein-luitenants ter zee: de luitenants ter zee 1ste klasse *J. H. Volmer Knollaert* en *W. H. Dittlof Tjassens;* — tot luitenants ter zee 1ste klasse: de luitenants ter zee 2de klasse *J. N. Huijs, J. Groll, J. P. G. Muller, F. R. Toe Water, J. A. van Ommen, M. H. Jansen, J. Roelofs* en ridder *W. J. C. Huijssen van Kattendijke;* — tot luitenants ter zee 2de kl.: de adelborsten 1ste kl. *J. W. Binkes, M. O. de Kanter, A. van Kerkwijk, P. J. Buijskes, A. C. J. Edeling, J. H. P. E. Kniphorst, A. Rietveld, O. van Slooten, A. Dronkers*, jhr. *J. Pompe van Meerdervoort, G. W. C. Voorduin, J. K. L. Gey van Pittius*, jhr. *N. A. Holmberg de Beckfeldt* en *N. C. de Fremerij;* — tot officier van gezondheid 1ste klasse den officier van gezondheid 2de klasse, *H. Slot;* — tot officier van administratie 3de klasse den adjunct-administrateur, *P. H. J. van Es;* tot kapitein bij het corps-mariniers, den 1sten luitenant, *P. A. Leupen;* tot 1ste luitenant bij gemeld corps, den 2den luitenant, *W. P. Stumphius*, terwijl de officieren van gezondheid 1ste klasse *R. Cornelissen, B. W. Wiggers* en *J. J. Faas*, met pensioen, eervol zijn ontslagen uit het vaste corps officieren van gezondheid der Nederlandsche marine.

— Bij besluit van den 21 December jl., no. 51, heeft Z. M. goedgevonden, aan de commissie uit de Staten der provincie Drenthe, belast met het onderzoeken van en het uitbrengen van rapport op een verzoek van eenige eigenaren van veenen en gronden in de gemeente Smilde, om eene uitwatering hunner eigendommen in de vaart naar de kolonie Veenhuizen, — magtiging te verleenen, om na het sluiten der Staten-vergadering hare werkzaamheden voort te zetten.

— Z. M. heeft aan den heer *C. de Vries*, onlangs als zee-officier gepensioneerd, en aan de heeren *van Hoboken, van Rijckevorsel, Vlierboom, Pop Smit* en *Loopuyt*, te Rotterdam, concessie verleend tot het aanleggen van eene stoombootdienst in Oost-Indie, eene onderneming, welke als van veel gewigt voor den handel in die gewesten kan worden aangemerkt.

— De minister van finantien heeft ter kennisse der belanghebbenden gebragt, dat, te beginnen met Maandag den 6 Januarij 1851 en volgende werkdagen, ten kantore van den staatsraad, agent van het ministerie van finantien te Amsterdam, zal worden gevaceerd tot de afgifte van nieuwe bladen coupons, voor tien rente semesters, bij de schuldbekentenissen ten laste van het voormalig amortisatie-syndicaat, rentende *drie en een half ten honderd* in het jaar, en zulks tegen overlegging en intrekking van de vroeger afgegevene bewijzen ter bekoming van nieuwe bladen coupons, na 1 October 1850; zullende die bewijzen ten genoemden kantore moeten worden aangeboden, begeleid van specifieke lijsten, welke in tijds aldaar verkrijgbaar zullen zijn.

— Dezelfde minister heeft bekend gemaakt, dat den 1 Januarij 1851 te Utrecht in functie treedt, het nieuwe Munt-Collegie, bestaande uit de HH. dr. *A. Vrolik*, voorzitter en lid, belast met de werkzaamheid van inspecteur essayeur generaal der Munt; jhr. *A.* baron *Calkoen*, lid, belast met de werkzaamheid van secretaris, en mr. *L. C. Hora Siccama*, lid, belast met de werkzaamheid van waradijn.

— De Raad der stad Zwolle heeft besloten, om met 1°. Januarij e. k. in het belang van den boterhandel de *verpligte waag*, en het slechts *eenmaal* gebruiken der vaatjes in te voeren.
Te Deventer zal men welligt hetzelfde besluit nemen.

— Voor de zoodanigen, die verlangen in Zr. M. zeedienst te treden, hetzij als scheeps-onderofficieren of matrozen der 1ste, 2de en 3de klasse, ligt-matrozen en jongens, bestaat voor het tegenwoordige gelegenheid. Zij kunnen zich daartoe aanmelden bij de kantoren van aanneming van zeevolk te Amsterdam, Willemsoord, Rotterdam en Vlissingen.

— Tot nu toe werden, in den regel uit de gepensioneerde officieren, de administrateurs van kleeding en wapening gekozen; zij zullen, naar men verneemt, voortaan genomen worden uit het corps dienstdoende officieren; en zelfs zullen verdienstelijke onderofficieren, tot vervulling dier betrekkingen, kunnen worden aangesteld.

— Volgens het jaarboekje voor de ambtenaren der directe belastingen, in- en uitgaande regten én accijnsen over 1850, is het personeel dezer administratie volgenderwijs zamengesteld: directeurs 15, hoofd-inspecteurs 2, linie-inspecteur 1, inspecteurs voor de ambulante recherche te water 1, controleurs 126, ontvangers 765, Boekhonders 13, visiteurs 128, 2283 commiesen, als: hoofd-commiesen 31, commiesen der 1ste klasse 353, 2de klasse 436, 3de klasse 829, 4de klasse 525, buitengewone commiesen 109, scheepmeters 65, rijks-roeijers 16, geadmitteerde commiesen roeijers 237, meters en taxateurs van den Turf 35, entreposeurs 50, afzonderlijke beambten bij de entrepôts 140, verificateurs voor de comptabiliteit 4, klerken der verificateurs 14, sloeproeijers 57, surnumerairen 59, deurwaarders der directe belastingen 260.

— De Apotheker *H. H. Uloth*, te Amsterdam, verkoopt *enveloppes médicamenteuses*, zijnde kleine, door den pharmaceut *Lehuby*, te Parijs, zamengestelde, uit *Liehen* vervaardigde kokertjes, moetende dienen om eenig geneesmiddel, dat eenen zeer terugstotenden reuk of smaak heeft, in te kunnen nemen, zonder dat deze zintuigen hierdoor aangedaan worden. Deze kokertjes, die zeer oplosbaar zijn en van drieërlei grootte worden aangetroffen, kunnen voornamelijk tot voermiddel van den poedervorm dienen, of voor sommige balsemsoorten, en zullen voor diegenen, die eenen bepaalden tegenzin voor den smaak of reuk van geneesmiddelen hebben, een welkom verschijnsel zijn. 100 stuks, van welke grootte ook, kosten 2 gulden.

— Een koopman uit Edinburg heeft, door middel der dagbladen, het denkbeeld geopperd om in 1851 een congres van kooplieden uit alle natien te houden, met het doel om de grondslagen der handelsbetrekkingen tusschen de verschillende rijken vast te stellen en de algemeen erkende beginselen van den handel, in beknopte en duidelijke vormen uit te drukken, opdat, zoo drukt de schrijver zich uit, elk koopman weten moge, wat zijne regten zijn, in welk oord der wereld hij zich ook bevinde. Deze vereeniging zoude bestaan uit afgevaardigden, die als mannen van kunde en ervaring bekend staan, en die tevens het stelsel van bank- en andere finantiële operatien zouden kunnen onderzoeken.

Utrecht, den 27 December.

De breede kerkeraad der Nederduitsche hervormde gemeente alhier heeft het volgende drietal predikanten (alphabetisch) gevormd: Ds. *Broedelet*, te Gouda; *Doedes*, te Rotterdam; *van den Ham*, te Harderwijk.

EXTRACT uit het VERSLAG omtrent den Staat van het ARMWEZEN over 1848, bijzonder in betrekking tot Friesland.
(*Vervolg en slot van no. 99.*)

Provenierhuizen of Huizen voor Kostkoopers.

Deze dienen in het algemeen om aan minvermogende, hoofdzakelijk bejaarde lieden, tegen eene inkoopsom in eens, gedurende hun leven, te verstrekken: in Friesland huisvesting en voeding en eene bepaalde hoeveelheid brandstoffen.

De werking dezer inrigtingen wordt, zonder uitzondering als doelmatig en gunstig voorgesteld naar dien zij de toeneming van het getal armen krachtdadig helpen voorkomen.

Hofjes.

In sommigen wordt alleen woning verstrekt, zonder of tegen geringe huur, in anderen behalve vrije woning, ook onderstand in geld of in natura.

Men noemt in Friesland de toestand dezer inrigtingen over het algemeen gunstig, zoodat er bij sommigen een overschot van inkomsten plaats heeft, dat of rentegevend belegd, *of* tot langzame uitbreiding wordt gebezigd.

Armenscholen.

Van de 176 armenscholen in ons Vaderland zijn eenige in Friesland die gezegd worden uitbreiding of verbetering te behoeven, waartoe het echter voor alsnog aan de vereischte gelden ontbreekt. In de uitgaven voor deze instellingen wordt voorzien uit inschrijvingen of bijdragen van particulieren en uit de kassen der gemeente- of armbesturen, die in den regel de onderwijzers en de choolbehoeften voor deze kinderen betalen. In Friesland evenwel is op vele plaatsen aan de onderwijzers bij hunne aanstelling de verpligting opgelegd, de kinderen van behoeftigen te onderwijzen zonder genot van afzonderlijke betaling daarvoor, terwijl hier en daar door de ouders geheel of ten deele in de schoolbehoeften moet worden voorzien.

Zondagscholen.

De aanvragen om op deze scholen te worden toegelaten vermeerderen in Friesland gestadig en wordt alzoo de toenemende bloei daarvan voorzien.

Werkplaatsen van Liefdadigheid

Het hoofddoel van deze inrigtingen is tweeledig, als 1°. behoeftigen wien het aan de gelegenheid ontbreekt om in de gewone maatschappij werk te vinden, dit te verschaffen en hen alzoo in staat te stellen met het verdiende loon hunne behoeften te vervullen, waardoor zij worden terug gehouden van de noodzakelijkheid om tot de gewone armenbedeeling toevlugt te nemen, en 2°. degenen die van alle middelen van bestaan en tevens van huisvesting verstoken zijn te verplegen, onder gehoudenheid van hunne zijde tot het verrigten van den opgelegden arbeid.

In het algemeen luiden de ontvangen berigten gunstig met opzigt tot de werking dezer inrigtingen, daar de arbeidzaamheid onder de behoeftigen daardoor wordt opgewekt, hetgeen eenen voordeeligen invloed op hunnen zedelijken toestand uitoefent. De doelmatigheid van het stelsel van arm- en werkhuizen wordt echter door Ged. Staten van Friesland zeer betwijfeld, omdat het loon dat daarin kan worden verdiend te gering is om in alle levensbehoeften te voorzien, en omdat zij, die tijdelijk gedrongen worden toevlugt er toe te nemen, er slechts zelden gelegenheid vinden tot het beoefenen van hun eigen handwerk en de uitoefening van een meer bepaald en aanhoudend toezigt op de zedelijke vorming dergenen die in de werkplaatsen worden opgenomen of toegelaten, wenschelijk zou zijn. — Ook de geldelijke toestand is niet zoo gunstig als men zou wenschen, door dat de toenemende mededinging de prijzen der grondstoffen doet rijzen en het werkloon vermindert.

Kolonien gevestigd door de Maatschappij van Weldadigheid.

Van deze wordt omtrent Friesland aangemerkt, dat door vele veroordeelingen door den regter, meer bedelaars naar de Ommerschans worden opgezonden dan in vorige jaren.

Banken van Leeningen.

Ook omtrent deze inrigtingen zijn de opgaven zeer algemeen, en bepalen [illegible] wat de provincie Friesland betreft, tot een overzigt van de hoogste en de laagste interesten, die in 1848 van de geleende gelden, per jaar gerekend zijn geheven.

	hoogste rente.	laagste rente.
Leeuwarden	14	10
Bolsward	12	10

Spaarbanken.

Deze instellingen zijn meest alle opgerigt door de plaatselijke departementen der maatschappij: Tot nut van 't Algemeen.

Het doel is de arbeidende klasse, dienstboden en andere minvermogenden in de gelegenheid te stellen, wanneer zij kleine sommen kunnen besparen die niet op eene andere wijze kunnen worden belegd, deze in de spaarbank te storten, die door het rentegevend beleggen der gezamenlijk ontvangen stortingen, in staat is aan de deelnemers renten toe te kennen van sommen waarvan zij langs genen anderen weg dat voordeel kunnen trekken. De besturen van enkele spaarbanken, bepaaldelijk ook die van Leeuwarden, hebben zich daarenboven belast met het doen van voorschotten op kleine pensioenen, ten einde de bezitters daarvan terug te houden van de noodzakelijkheid om zulke voorschotten te vragen van particulieren, die, door woekerzucht gedreven, zich daarvoor, onder allerhande vormen, op eene door de gepensioneerden allerdrukkendste wijze doen vergelden.

De Spaarbanken behooren voorzeker tot de meest heilzame instellingen van weldadigheid. Wanneer men evenwel nagaat dat in 1848, in al de spaarbanken van welke opgaven zijn ontvangen het gezamenlijk getal deelnemers slechts 26,883 bedroeg, laat het zich gemakkelijk beseffen, dat het er nog verre af is, dat allen voor wie zij zijn opgerigt en die er gebruik van zouden kunnen maken, tot die deelnemers zouden behooren, en dat wel te meer daar er zich onder de deelnemers velen bevinden uit den burgerstand en de meergegoeden, die óf de spaarpotten hunner kinderen óf andere tijdelijk beschikbare gelden in de banken brengen. In Friesland acht men ook eene meerdere deelneming zeer wenschelijk.

De finantiële toestand wordt aldaar hoogelijk geroemd, zoo zelfs dat van de spaarbank te Leeuwarden uitdrukkelijk wordt gezegd, dat nog nimmer iets aan haar is te kort gekomen.

BOEKAANKONDIGINGEN.

Het is eene algemeen erkende waarheid dat de mensch aan zijn geboortegrond gehecht is, en niemand zal het willen ontkennen, dat hij, wanneer die geboortegrond het land van een groot volk is, zich verheugt tot dat volk ook te mogen behooren; het zal hem goed doen, wanneer hij de zeden en gewoonten en de geschiedenis van zijne voorouderen, in de landtaal op eene ongekunstelde wijze mag leeren kennen; het zal hem lief zijn dat die taal niet is verloren gegaan, maar nog bestaat en steeds hare beoefenaars en hare voorstanders vindt. Daarin Friezen, hebben wij vooral reden om ons te mogen verheugen; want de taal onzer vaderen was die van een groot, een beroemd volk; eene taal die om haren rijkdom en om hare schoonheid, zelfs in den vreemde in hare waarde geschat wordt. Hare voorstanders zijn dan ook talrijk, hare beoefenaars steeds vermeerderende, en de vruchten van den arbeid der laatsten, schenken den eersten een genot en genoegen, waarvan de gereede aftrek hunner werken de voldoenste bewijzen van belangstelling geven. Niet alleen it selscip foar Frysce Tael in scriftenkinnisse, ook vele anderen voorzeker, en onder deze in de eerste plaats de heer *Waling Dijkstra*, wijden zich met onvermoeiden vlijt aan de beoefening van de Friesche taal. Van dezen laatste hebben wij in zijne »Doaitse mei de Noardsce Balke" waarvan reeds eene tweede uitgave het licht heeft mogen zien, zoo mede in »it Heamiel by Gealeboer", zoo wel in poëzij als in proza, de overtuigenste bewijzen, dat hij, schier in het midden van het tegenwoordige Friesland wonende, een echte Fries, en met de zeden en gewoonten als het ware vereenzelvigd is. Wij vermeenen dan ook om hen die nog geene kennis met de zoo even genoemde werkjes gemaakt hebben, ze te durven aanbevelen; wij geloven ook alle beminnaars van de Friesche lectuur opmerkzaam te mogen maken op de aanstaande uitgave (zie Advertentie) van het door den boekhandelaar *E. Ippius Fockens*, te Franeker, aangekondigde Nieuw Friesch Tijdschrift »de Frysce Huwsfrjeun" onder redactie van *Waling Dijkstra*, hetwelk voorzeker beantwoorden zal aan de verwachting die men van den arbeid des schrijvers mag hebben. Wij geloven den uitgever zelfs te mogen verzekeren, dat de Frysce Huwsfrjeun bij zijne landgenooten welkom — en zoo wij van harte wenschen — steeds een aangenamen, veel nut stichtenden vriend, zal zijn.

Wij vestigen de aandacht op een geschrift, dat ongetwijfeld vele lezers zal vinden en deze onderscheiding in hooge mate verdient, getiteld: *De Vrouwen in Frankrijk en haar invloed op Maatschappij, Wetenschappen en Staatkunde gedurende de Achttiende Eeuw, door Julia Kavanagh.* Vrij uit het Engelsch door *G. Francken*, 2 deelen (zie Advertentie). De schrijfster heeft zich op eene hoogstverdienstelijke wijze van hare belangrijke taak gekweten, zoowel door het naauwgezet raadplegen der historische bronnen als door hare wijze van behandeling, welke de belangstelling in zoo hooge mate opwekt en onafgebroken bezig houdt; zij heeft een werk geleverd, dat ook uit een historisch oogpunt, door namelijk eene gewigtige bijdrage tot de kennis der 18de eeuw te geven, groote verdiensten bezit. Wij rekenen het ook haar tot geene geringe verdienste toe, dat zij haar soms netelig onderwerp met de meeste kieschheid heeft behandeld. Het werk begint, na eene inleiding over den staat der Fransche maatschappij op het einde der regering van *Lodewijk XIV*, met de vrouwen van het regentschap en eindigt met de vrouwen gedurende de republiek. Dat het onderwerp ruimschoots gelegenheid aanbiedt tot het schetsen van levendige en pikante tooneelen, zullen wij naauwelijks behoeven te zeggen, maar wij kunnen verzekeren, dat de bekwame schrijfster met het grootste talent daarvan gebruik gemaakt heeft. De vertaling heeft niets van den levendigen en onderhoudenden stijl doen verloren gaan. De boekhandelaar *C. v. d. Post Jr.*, te Utrecht, heeft voor eene allerkeurigste uitvoering gezorgd, zoowel door netten druk, fraai papier als bovenal door inlassching van uitstekende staalgravures, de afbeeldingen der voornaamste vrouwen van het behandelde tijdvak bevattende, alsmede door een sierlijken band, zoodat het geheel allezins geschikt is om in handen van het schoone geslacht te komen. Men zal zich bij de lezing geenszins teleurgesteld vinden.

Wij vermeenen de aandacht te mogen vestigen op het bij de boekhandelaars *H. Schooneveld & Zoon* te Amsterdam uitgekomen *Wetboek van Strafregt* (*Code Pénal*), met aanteekeningen van mr. *M. Schooneveld P. Jz.*, lid der regtbank te Amsterdam. (Zie Advertentie). (*) Hoe wenschelijk en hoe lang beloofd ook de Nederlandsche strafwetgeving zij, het is niet te ontkennen, dat er zeer weinig kans bestaat, die binnen kort te zien invoeren, en dat dus de rigtige uitlegging en toepassing van het *Code Pénal*, hetwelk ons sedert 40 jaren beheerscht, van het hoogste belang is, zoowel voor den regtsgeleerde, die het wetboek moet gebruiken en toepassen, als voor den publicist, die het zijne zoude willen bijdragen tot eene zoo hoog noodige al ware het slechts provisionele herziening van eenige deelen van dat gebrekkige strafregt. In de lang gevoelde behoefte aan een' Nederlandschen Commentarius op het *Code Pénal* heeft de heer *Schooneveld* op eene zoo volledige wijze voldaan, dat zijn werk dadelijk voor elk jurist, die strafzaken behandelt, onmisbaar is geworden. In noten onder den Franschen tekst volgens de officiële uitgave, geeft hij de wijzigingen, welke door de Fransche wet van den 28 April 1832 gemaakt zijn; onder de nevens den tekst gedrukte officiële vertaling: 1°. de vele fouten welke deze vertaling ontsieren en dikwijls onverstaanbaar maken, ja soms het tegendeel doen zeggen van het oorspronkelijke; 2°. de veranderingen, door de Nederlandsche wetgeving, te beginnen met het Souverein besluit van 11 December 1813, ingevoerd; 3°. de regtspraak van den Hoogen Raad en alle andere regterlijke collegien in Nederland sedert 1 October 1838 tot Augustus 1850; 4°. de titels van eenige opstellen over onderdeelen van het strafregt. Bij de jurisprudentie wordt enkele ma-

---

(*) Een werk van geheel den zelfden aard was vroeger door den boekhandelaar *Coster* te Amsterdam aangekondigd. Door dien boekhandelaar zal daaraan echter geen verder gevolg worden gegeven.

... die van het Hoog Geregtshof te 's Gravenhage vermeld; die van de Fransche en Belgische Hoven van Cassatie te vergelijken lag niet in des schrijvers plan. Slechts selden geeft hij zijne eigene meening, hetgeen wij betreuren, over vraagpunten te kennen, als deze in strijd is met de jurisprudentie. De eigenlijke beoordeeling van dezen nuttigen arbeid laten wij aan regtsgeleerde tijdschriften of bladen over.

MAATSCHAPPIJ

TER BEVORDERING VAN DE SCHILDER- EN TEEKENKUNST IN DE PROVINCIE FRIESLAND, GEVESTIGD TE LEEUWARDEN.

Het Bestuur dezer Maatschappij brengt ter kennisse van allen, welke nog ter bevordering van het voorgestelde doel willen medewerken, en als leden verlangen toe te treden, waartoe zij bij dezen beleefdelijk worden uitgenoodigd, dat daartoe de gelegenheid is opengesteld en zij ten dien einde aan den Secretaris Mr. W. Albarda, in de St. Jacobstraat te Leeuwarden, schriftelijk aangave kunnen doen.

1°. Het doel der Maatschappij is om jaarlijks minstens vier kunstbeschouwingen te geven van teekeningen, gravures, etsen en andere kunstvoortbrengselen en te dier gelegenheid voorlezingen te houden uitsluitend over onderwerpen tot die kunsten betrekkelijk.

2°. Om telkens om de twee of drie jaren in den zomer tentoonstellingen te houden van schilderijen van levende Nederlandsche Meesters.

3°. Om prijsvragen uit te schrijven.

4°. Om aan de schilder- en teekenkunst die van het beeldhouwen, graveren en boetseren te verbinden, indien zich daartoe beoefenaars voordoen.

5°. Om eene portefeuille aan te leggen van teekeningen, dienstig tot modellen en voorbeelden, en ten gebruike van de leden onder de noodige bepalingen. Tenzelfden einde zal men zich tijdig doeltreffende boeken en geschriften over de kunsten handelende aan schaffen.

6°. Om zich met de bestaande teeken- en andere kunstinrigtingen in de provincie in betrekking te stellen en tot derzelver instandhouding en uitbreiding mede te werken.

7°. Om alle beoefenaars en kunstvrienden de gelegenheid te verschaffen op de kunstbeschouwingen hunne kunstvoortbrengselen ten toon te stellen.

8°. Om minvermogende verdienstelijke Friesche kunstenaars te ondersteunen.

Er zullen gewone, buitengewone en eere leden, donateurs en donatrices zijn. De buitengewone leden, zijnde die welke niet in de stad Leeuwarden wonen, hebben dezelfde regten als de gewone leden.

De jaarlijksche contributie is vastgesteld op *vijf gulden* voor de gewone, en op *drie gulden* voor de buitengewone leden.

Het lidmaatschap vangt aan met den eersten Januarij 1851. Na verloop van dit maatschappelijk jaar zullen de nieuwe leden entréegeld moeten betalen en aan ballotage onderworpen zijn.

Nog gedurende dezen winter zal men, zoo mogelijk, drie kunstbeschouwingen houden, de eerste in de maand Januarij.

Het Bestuur beveelt dit plan, om eene schoone kunst, welke in dit gewest bijzonder aanmoediging verdient, en waarin Friesland zoo vele voortreffelijke meesters heeft gehad, naar waarde te verheffen, aan hunne landgenooten ter behartiging aan.

Het verklaart zich bereid om altijd in overleg en met eendragtige medewerking der leden van de Maatschappij, alles in het werk te stellen, wat ter bevordering van het algemeene doel kan strekken; doch om daartoe te geraken en gepaste middelen aan te wenden, zijn eene algemeene belangstelling en ruime deelneming allezins wenschelijk en noodzakelijk.

Leeuwarden,
den 30 December 1850.

Het Bestuur voornoemd,
J. van LEEUWEN, *Voorzitter.*
J. J. G. van WICHEREN, *Vice-Voorzitter.*
I. REIJNDERS.
A. WITTEWRONGHEL.
W. HAMSTRA.
Æ. M. de SWART, *Penningmeester.*
W. ALBARDA, *Secretaris.*

*** Heden beviel, door des Heeren zegen, zeer voorspoedig van een' welgeschapen Zoon, HENKE VISSER, geliefde Echtgenoot van
Lemmer, den 19 December 1850. JOHs. BRANDSMA.

*** Heden beviel van een' Zoon POPKJE NICOLAI, Echtgenoote van
St. Anna-Parochie, den 20 December 1850. E. F. van den BOSCH Pz.

*** Heden beviel voorspoedig van eene Dochter M. C. BOERSEMA, Echtgenoote van
Augustinusga, den 22 December 1850. P. A. COUPERUS.

*** Bevallen van eene Dochter W. BEUGELAAR, geliefde Echtgenoot van
Huizum, den 23 December 1850. A. G. HOOFT.

*** Heden beviel door Gods goedheid van eene welgeschapene Dochter, A. JELLEMA, geliefde Echtgenoot van
Wolsum, den 24 December 1850. J. P. van BERKUM, *Predikant.*

*** Heden verloste, door des Heeren zegen, zeer voorspoedig van eene welgeschapene Dochter, HENKE VISSER, geb. Bargsma.
Heeg, den 25 December 1850.

ACHLUM, den 26 December 1850. Mijne geliefde Echtgenoote G. J. DOUMA, verloste heden van eene welgeschapene Dochter.
Eenigste kennisgeving. D. S. BANGMA.

*** Heden beviel van een' welgeschapen Zoon SIBBELTJE DIJKSTRA, geliefde Echtgenoote van
Bolsward, den 28 December 1850. R. van der MEULEN.

*** Heden beviel van eenen Zoon W. BEINTEMA, geliefde Echtgenoote van
Leeuwarden, den 30 December 1850. P. van BELKUM.

*** Heden beviel voorspoedig van een' Zoon J. M. de BLOCK, geb. de Groot.
Leeuwarden, den 30 December 1850.

*** Na langdurige sukkeling, ontsliep heden morgen mijne Echtgenoote ELISABETH OBES BANGMA, in den ouderdom van 61½ jaren en na eene echtvereeniging van circa 40 jaren.

Ik verlies in haar eene geliefde Echtgenoote, mijne Kinderen en Kindskinderen eene zorgdragende Moeder en Grootmoeder.
Cornwerd, den 28 December 1850. P. S. POSTMA.

*** Heden ochtend overleed na eene ziekte van weinige dagen, mijne teedergeliefde Echtgenoot, Vrouwe SARA van HEUKELOM, in den ouderdom van bijna 46 jaren, waarvan ik mij ruim 20 jaren in haar bezit heb mogen verheugen.
Leeuwarden, den 25 December 1850. Dr. J. G. OTTEMA.

*** Heden ontsliep, mijne geliefde Dochter MARIA JACOBA, in den ouderdom van ruim 18 jaren.
Leeuwarden, den 25 December 1850. N. FOCKEMA.
Eenige kennisgeving.

*** Tot onze innige droefheid overleed heden avond ten negen ure, onze beminde en oudste Dochter AAFKE, in den nog jeugdigen leeftijd van ruim 24 jaren.

Zwaar treft ons deze onverwachte slag, doch wij wenschen Gode te zwijgen en met stille gelatenheid en onderwerping zijnen wil te eerbiedigen.

Harlingen,
den 27 December 1850.
H. OUENDAG.
G. OUENDAG — Bakker.
Eenige kennisgeving.

ARUM, den 28 December 1850. Mijne geliefde Echtgenoot E. BOLMAN, beviel den 25 dezer voorspoedig, doch ontijdig, van eenen Zoon. Heden werd de lieveling reeds; naar een beter leven, opgeroepen.
A. MEETER Pz.

*** De kortstondige vreugde over de geboorte van ons Zoontje HENDRIK JAN, den 26 dezer, werd ons den 29 daaraanvolgende door den dood benomen.

Leeuwarden,
den 30 December 1850.
A. de BOTH.
M. de BOTH, geb. Boshuijer.

*** Heden overleed in den ouderdom van ruim 72 jaren, onze waarde Moeder der Mejufvrouw HANTJE RINTJES BINKES, Weduwe den Heer [illegible] van der Goot, na eene langdurige sukkeling van omstreeks 7 maanden.

Balk,
den 28 December 1850.
S. H. van der GOOT,
uit aller naam.

Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

*** Heden middag overleed onze waarde Moeder- en Behuwdmoeder, TEETSKE PIETERS HIBMA, Wed. Anske G. Bakker, in den ouderdom van 77 jaren en 9 maanden, aan een langzaam verval van krachten.

Makkum,
den 28 December 1850.
J. T. REIDSMA.
T. A. REIDSMA — Bakker.
J. R. LAMMINGA.
H. A. LAMMINGA — Bakker.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 24 tot en met den 30 December 1850 aangegeven: 12 Geboren. 16 Overleden. Gehuwd 3 paren.

Opgave der Prijs en Aanvoer van *BOTER*, den 27 December 1850, aan de Stadswaag te Leeuwarden:

PRIJS, niet verkocht, geb. *f* 35,00. AANVOER, 439/4 139/8 52/16 vaten.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 28 December 1850.

Nederland.				
Werk. Schuld	2½ pCt.	57	57 1/8	57
Dito dito..	3 »	67¼	67 3/8	67 3/8
Dito dito ...	4 »	87 7/8	88	88
Amort.-Synd.	3½ »			
Handel-Maats.	4½ »			
Frankrijk.				
Certific.......	3 pCt.	54 1/8	54¼	54 3/16
Rusland.				
Ob. bij *H.* 1798/1816	5 pCt.	104 7/8		
dito dito 1828/1829	5 »	108 13/16	108 7/8	
Dito bij dito..	4 »	87¾		
Dito bij *Stiegl.*	4 »	87		
Spanje.				
Leen. *Ard.* v. 85 £	5 pCt.	12¼	12 5/16	12 5/16
» » v. 510 £	5 »	12 7/16	12½	12 7/16
» onb. Stukk.	5 »			
»	3 »			
» Binnenl. à 6/m	3 »	33 11/16	33¾	33 11/16
Ardoin Coupon.. ...	»	7¾	7 7/8	

Oostenrijk.				
Metaliek.....	5 pCt.	70 7/8	71 1/8	71
» (nieuwe)	5 »	76 3/8	76¼	76 3/8
» »	2½ »	37 5/8	38 1/16	37 5/8
Portugal.				
Te Londen 5 (nu 4)	pCt.	35 3/8	35¼	35 3/8
»	4 »	35 1/8	35¼	35 1/8
Amerika.				
Bank-Actien V. Staten				
Brazilie 1824...	5 pCt.			
» £ 200	5 »			
Peru.........	4½ »			
Venezuela...........		32	32 1/8	
Grenada......... ..				
Mexico.............		31 3/8	31¼	31½
Ecuador				

De lager afkomende koersen en de verhooging van het disconto te Londen, van eergisteren, heeft ongunstig op alle fondsen gewerkt, hetgeen hoofdzakelijk het geval was met Mexicanen.

Zondag den 29 December.

Integralen 57¼, 5/16. 4 pCts. 88¼. Ardoins à £ 510 12 9/16, 5/8, 9/16. Dito Coup. 7 15/16. Binnenl. 3 pCts. 33¾, 13/16. Portug. 4 pCts. 35 5/16. Fransche Oblig. 3 pCts. 54 7/16. Mexik. 32¼, 3/8, ½, 3/8.

De stemming was heden over het algemeen williger. Bijzonder gewild waren Mexik., die zich circa 1 pCt. sedert gisteren verbeterd hebben. In genoemd effect en in Fransche 3 pCts. was de omzet vrij geanimeerd.

De Heeren HOPE & Cie. hebben bekend gemaakt, dat zij, als Uitdeeling voortspruitende uit Waarden door de *Bank der Vereenigde Staten van Amerika te Philadelphia*, in der tijd in Noord-Amerika gedeponeerd en sedert gerealiseerd, ontvangen hebben eene REMISE, bestaande in: *f* 15,540 in Geld en Dollars 11000 5 per Cents Inschrijvingen ten laste van den Staat *Pennsylvanie*; welke Inschrijvingen nader zullen worden [illegible] bovengenoemde Inkomsten, met inbegrip der *f* 15,540, wordt thans weder gebezigd tot eene *UITDEELING* in verdere mindering van het beloop der Bewijzen, bij de partiële Schuldbekentenissen dier Geldleeningen uitgegeven, als volgt:

Voor de *Eerste Leening*: — op de Bewijzen van *Achterstallige Renten*, 2¼ ten honderd, uitmakende: op ieder Bewijs Lr. A. van *f* 1000, *f* 22,50; op ieder Bewijs Lr. B. van *f* 100, *f* 2,25; en op de Bewijzen *van Aanspraak op de rente van 1° Januarij* 1845 *af verloopen* (no. 1 à 5500), *f* 8,30 op ieder dier Bewijzen; en voor de *Tweede Leening*: — op de Bewijzen van *Achterstallige Rente*, 1 ten honderd, uitmakende: op ieder Bewijs Lr. C. van *f* 1000, *f* 10; op ieder Bewijs Lr. D. van *f* 100, *f* 1; en op de Bewijzen *van Aanspraak op de rente van 1° Januarij* 1845 *af verloopen* (no. 5501 à 10,000), *f* 18,27 op ieder dier Bewijzen.

GRIETMAN en ASSESSOREN van OPSTERLAND, roepen bij deze, ten verzoeke van de Kerkvoogden der Hervormde Gemeente van *Kortezwaag* op, de stemgeregtigde Hervormde Floreenpligtigen van genoemd dorp, om te verschijnen in de Dorpskerk aldaar, op Donderdag den 9 Januarij 1851, des voordemiddags ten elf uren, ten einde alsdan te delibereren over en te besluiten op een door de gemelde Kerkvoogden te doen voorstel tot het bouwen van eene nieuwe Schuur op de Zathe en Landen te Kortezwaag, verhuurd aan *R. A. Douwinga*, en tevens tot vinding der daarvoor benoodigde kosten.

Beetsterzwaag,
den 27 December 1850.
Grietman en Assessoren voornoemd,
S. van TEIJENS.
Van wege dezelve,
L. R. SALVERDA.

COLLATOREN van het KLAAS TIGLER LEEN, worden uitgenoodigd in persoon of bij procuratie, te compareren op Maandag den 17 Maart 1800 een en vijftig, des morgens ten elf ure, in de Kerkenkamer der Doopsgezinde Gemeente te *Leeuwarden*, ten einde alsdan over te gaan tot de begeving der opengevallen *derde* plaats van het Leen.

Bestuurders van het Klaas Tigler Leen,
Namens dezelve,
H. G. BORN, *Tijdelijk Ontvanger.*

De Notaris J. A. ZAAL STROBAND, te Ameland, zal aldaar, bij het Pakhuis bestemd tot berging van Strandgoederen, te Nes, tegen contante betaling, publiek verkoopen:

Op *Donderdag den 2 Januarij* 1851, na aankomst van het Schip, hetwelk dien dag des morgens ongeveer ten 8 ure van Holwerd vertrekt: Circa 9000 Ned. ℔ RIJST, en

Op *Maandag den 6 Januarij* 1851, des voormiddags ten 9 ure: 45 kisten KANEEL, 5 balen inlandsche TABAK, 5 vaten LOODWIT, plus minus 1000 Ned. ℔ KANDIJ en eene partij van 3 à 400 Edammer en Goudasche KAZEN; — alles zwaar beschadigd en geborgen uit het op den 24 December ll. bij Ameland op de reis van Amsterdam naar Hamburg gestrande Deensche Everschip *Maria*, gevoerd door Kapitein F. Born, van Blankenese.

Daags vóór den verkoop, Zondag 5 Januarij, des voormiddags ten tien ure, zal, zoo het weder zulks toelaat, bij Holwerd een Schip voor den overtogt van gegadigden gereed liggen.

Verkooping van Hakhout onder Rijperkerk.

De Notaris TROMP, te Bergum, zal, op Maandag 6 Januarij 1851, des namiddags te 2 uur, in de Herberg van *N. Kooistra*, Wed. *Burema*, onder Rijperkerk, publiek verkoopen:

Eenige perceelen HAKHOUT, staande onder Bergum, Suawoude, Tietjerk, Rijperkerk en Hardegarijp.

De Notaris A. A. LAND, te Franeker, zal, op Dingsdag den 7 Januarij 1851, des avonds ten 7 uren, in na te melden Logement, tegen genot van verhooggeld verkoopen:

Het van ouds zeer gunstig bekend hecht, sterk en net ingerigt LOGEMENT, staande op de Vleeschmarkt te Dokkum, nevens de plaats waar de Leeuwarder Schuit afvaart en aankomt, waarin vele Vertrekken en Geriefelijkheden, benevens datgeen wat verder tot een fatsoenlijk Logement vereischt wordt, gevonden worden; sinds eene reeks van jaren met het beste succes gedreven, vroeger door de Weduwe *A. H. v. d. Werff*, thans door *A. Gorter*, genaamd *het Wapen van Amsterdam*. ¾ van den koopprijs zal tegen 5 % interest en eerste hypotheek voorloopig onder het geveilde kunnen blijven gevestigd; 12 Mei 1851 te aanvaarden; waarop geboden is de som van *f* 3377.

[illegible] 14 [illegible], zal aldaar [illegible] Dinsdag de 31 December [illegible] 's avonds 6 uren, bij Douwe Steensma, voorloopig, en op Woensdag den 8 Januarij 1851, op het zelfde uur, bij *Douwe Minnema*, finaal verkoopen:
Eene HUIZINGE met ANNEXEN, staande bij de voormalige Bildtpoort te Harlingen, wijk A, no. 204; den 12 Mei 1851 vrij te aanvaarden.

Belangrijke Verkooping van Vastigheden te IJlst.

De Notaris A. W. NAUTA, te IJlst, zal, na bekomene regterlijke autorisatie, publiek bij verhooggelden aan de meestbiedenden presenteren te verkoopen:

1. Eene HUIZING, met eene daarnaast staande STALLING, TUIN en ERF, staande en gelegen te IJlst, Kadaster sectie A, nos. 383, 384 en 385; door den Heer *I. de Vries* bewoond; waarop geboden is *f* 968.
2. Eene DITO aldaar, Kadaster sectie A, nos. 114, 117 en 118; door *Taeke T. Schuurmans* bewoond; staande op *f* 525.
3. Eene DITO aldaar, met eene daarachter staande BERGPLAATS, Kadaster sectie A, no. 199; door den Heer *A. Tuinman Az.* bewoond; beschreven op *f* 732.
4. Eene DITO aldaar, Kadaster sectie A, nos. 200, 201 en 202 ged.; door *Thijmen J. Nooitgedagt* en *Sjoerd G. de Jong* bewoond; waarop geboden is *f* 977,25.
5. Eene DITO aldaar, Kadaster sectie A, no. 238; door *Alle D. Sijbersma* en *Theunis J. ten Kate* bewoond; waarop geboden is *f* 601.
6. Eene DITO aldaar, Kadaster sectie A, no. 260; door *C. J. Visser* en *Douwe S. Visser* bewoond; staande op *f* 625.
7. Eene DITO aldaar, Kadaster sectie A, no. 41; door *Sjoerd S. Steensma* bewoond; beschreven op *f* 288.
8. Een stuk GREIDLAND onder IJlst, aan de Wijmerts gelegen, Kadaster sectie B, no. 290, ter grootte van 2 bunder 85 roede en 70 el; waarop per 36¾ roede geboden is *f* 385,25.
9. Een stuk DITO aldaar, Kadaster sectie B, no. 288, ter grootte van 3 bunder 46 roede en 50 el; waarop per 36¾ roede geboden is *f* 385.
10. Een stuk HOOILAND aldaar, Kadaster sectie B, no. 289, ter grootte van 88 roede en 20 el; waarop per 26¾ roede geboden is *f* 300.
11. Een stuk GREIDLAND, in de zoogenaamde Spookhem aldaar, Kadaster sectie B, no. 325, ter grootte van 2 bunder 20 roede en 80 el; waarop per 36¾ roede geboden is *f* 478.
12. Een stuk DITO aldaar, gelegen aan de Laan, Kadaster sectie B, no. 338, ter grootte van 81 roede en 50 el; staande per 36¾ roede op *f* 450.
13. Een stuk DITO aldaar, Kadaster sectie B, no. 339, ter grootte van 1 bunder 78 roede en 30 el; staande op *f* 432 per 36¾ roede.
14. Een stuk DITO aldaar, Kadaster sectie B, no. 360, ter grootte van 1 bunder 36 roede en 30 el; waarop per 36¾ roede geboden is *f* 420.
15. Een stuk DITO aldaar, gelegen aan de Geeuw, Kadaster sectie B, no. 353, ter grootte van 2 bunder 49 roede en 90 el; staande per 36¾ roede op *f* 425.
16. Een stuk DITO aldaar, het *Brantland* genaamd, Kadaster sectie B, no. 55, ter grootte van 2 bunder 45 roede en 80 el; staande op *f* 388 per 36¾ roede.
17. Een stuk DITO aldaar, het *Brantland* genaamd, Kadaster sectie B, nos. 56 en 57, ter grootte van 3 bunder 60 roede en 80 el; waarop per 36¾ roede geboden is *f* 285.
18. Een stuk DITO aldaar, gelegen in de Rijperhem, de *Lange Acht* genaamd, Kadaster sectie B, no. 202, ter grootte van 2 bunder 98 roede en 50 el; staande per 36¾ roede op *f* 300.
19. Een stuk DITO aldaar, de *Lange Zeven* genaamd, Kadaster sectie B, no. 204, ter grootte van 2 bunder 93 roede en 70 el; waarop per 36¾ roede geboden is *f* 247.
20. Een stuk DITO aldaar, gelegen aan de Wijnsloot, de *Groote Twaalf* genaamd, Kadaster sectie B, no. 221, ter grootte van 5 bunder en 8 roede; staande per 36¾ roede op *f* 320,25.
21. 4 bunder 4 roede en 18 el, gelegen over hoog en laag in eene ZATHE en LANDEN, onder Oosthem, het *Bosch* genaamd; in huurgebruik bij *Sjoerd Cuperus cum uxore.*, tot St. Petri en Mei 1855; waarop per 26¾ roede geboden is *f* 400.
22. [illegible] GREIDLAND, onder IJlst, het *Dolland* genaamd, Kadaster sectie B, no. 191, ter grootte van 2 bunder [illegible] roede op *f* 244.
23. Een stuk RIETLAND aldaar, ten Oosten van het vorige perceel gelegen, Kadaster sectie B, no. 192, ter grootte van 55 roede en 80 el; waarop geboden is *f* 224,25.
24. Een stuk GREIDLAND, onder Oosthem gelegen, Kadaster Gemeente Heeg, sectie D, nos. 521 en 522, ter grootte van 2 bunder 41 roede en 10 el; verhuurd aan de Wed. *M. J. Vierstra* tot aan St. Petri 1854; staande per 36¾ roede op *f* 328.

Te aanvaarden: de Huizen den 12 Mei 1851, en de Landen, met uitzondering van die onder 21 en 24 vermeld, dadelijk na de finale toewijzing.

Wie gading maken komen op Vrijdag den 3 Januarij 1851 bij de finale toewijzing, ten huize van *W. J. Zult*, Kastelein te IJlst, des namiddags ten 2 ure precies.

De Notaris B. J. VAN ASSEN, te Jorwerd, gedenkt op Zaturdag den 11 Januarij e. k., des namiddags te 2 uur, ten huize van den Kastelein *W. Talsma*, te Baard, voor den tijd van vier jaren, publiek te verhuren:
Dertien perceelen WEILAND, gelegen onder het behoor van de dorpen *Huins* en *Lijons;* en aan de Kerk van laatstgemelden dorpe behoorende.

Bij geslotene briefjes te huur, voor vijf jaren, in te gaan Petri en Mei 1851:

Eene zeer uitmuntende ZATHE en LANDEN, onder Poppingawier, groot naar naam en faam 31 bunder 98 roede 90 el, alle Greidlanden, thans bij *Gialt Jorrits van der Meer* en *Vrouw* in huur. — Conditien te vernemen en de Briefjes gemerkt met de letter K, vóór of op Vrijdag den 3 Januarij 1851 franco te bezorgen bij J. G. PATER, in de Groote Kerkstraat, letter F, no. 263 te Leeuwarden; zullende de Conditien tevens ter lezing liggen bij U. EKEMA in het wapen van Wijmbritseradeel te Sneek.

Na bekomene regterlijke autorisatie zal er te Sneek publiek [illegible] eene BEHUIZINGE, waarin sedert een aantal jaren eene Slagerij is en [illegible] wordt uitgeoefend, staande op een der beste standen aldaar.

TE HUUR BIJ GESLOTENE BRIEFJES, voor den tijd van drie jaren: Eene in de onmiddelijke nabijheid van Sloten gelegene KOEMELKERIJ, met daarbij staande WONINGEN, benevens een stukje HOOILAND, groot 12 roede en 80 el; thans in gebruik bij *Baukje B. Visser* en anderen; om te aanvaarden op 12 Mei 1851.
Conditien te vernemen en briefjes franco in te leveren bij BAUKE NAUTA, Schipper en Koopman te Sneek, vóór 11 Januarij e. k.

Uit de hand te koop of te huur, om op den 12 Mei 1851 te aanvaarden:

Eene HUIZINGE en BAKKERIJ, waarin die affaire sedert onheugelijke jaren met goed succes is gedreven.
Gegadigden vervoegen zich ter informatie in persoon of met *gefrankeerde brieven* bij JAN L. JOUSTRA, Gestkooper te Dockum.

Uit de hand te koop:

EEN TWEEDE over hoog en laag eener GREIDPLAATS, te Britswerd. Men vervoege zich bij T. R. WIJNIA aldaar.

TE KOOP:

Een beste WATERMOLEN, zoo goed als nieuw, hebbende eene vlugt van 9 el 30 duim.
Te bevragen bij DE WITTE, te *Ferwoude*, en bij L. KETELAAR, te *Workum*.

In de CHOCOLAAD-FABRIEK, Weerdt 29,

op nieuw ontvangen: zuiver gemalen CACAO, bij koeken van 5 ons, benevens alle andere soorten van CHOCOLADE, volgens Prijscourant. POEDER-CHOCOLADE 1ste kwaliteit. DESERT-CHOCOLADE in flikjes en VANILLE TABLETS. Verder SIROOP DE PUNSCH D'ARAK, differente LIKEUREN, waaronder ook de Crême de Vanille etc. Engelsche PEPERMENT en GEMBER KOEKJES.
Leeuwarden. VAN HAAGEN.

LEES HIER.

De Ondergeteekende berigt bij deze, dat hij zich hier ter stede als STEENHOUWER heeft gevestigd, en dat hij door goede behandeling zich het vertrouwen zijner begunstigers zal trachten waardig te maken.
C. ACRONIUS,
adres: ten huize letter D, no. 69, Voorstraat op het Franeker-end te Harlingen.

Genezing van een zwerend Been, door de Pillen en Zalf van HOLLOWAY.

De heer *John Olive* in Gelon te Port Philip, heeft in den Melbourne Morning Herald onder dagteekening van den 22 Junij 1849, het volgende doen bekend maken: »Sedert drie jaren was ik lijdende aan een zwerend Been, en de beste heel- en geneeskundige middelen in Melbourne en van Diemensland die ik gebruikte bleven zonder goed gevolg, toen ik hoorde verhalen van de bewonderingswaardige genezingen door de Pillen van *Holloway* in deze landen. Ik besloot dus daarvan gebruik te maken, en mij stiptelijk gedragende na de daarbij gegevene voorschriften, had ik het genoegen binnen weinig tijds mijn been genezen te zien.
(Was geteekend) JOHN OLIVE.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:
DOOSJES PILLEN van *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, *f* 7,75, *f* 15,50, *f* 23,50.
POTJES ZALF van - 0,90, - 2,10, - 3,30, - 8,15, - 15,90, - 23,90.
Zijn op *franco aanvrage*, *à contant*, te bekomen aan het Hoofddepôt, bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch; J. C. H. VAN HARINXMA, te Leeuwarden; M. GAARBEEK, te Groningen; H. A. P. VAN GORCUM, te Assen; alsmede te Londen, Strand 244, *Hollow Etablissement.*

Twee WAGENMAKERSKNECHTEN, hun werk geheel of ten deele verstaande, kunnen op Mei aanstaande vast werk bekomen bij W. M. DE BOER, Mr. Wagenmaker en Kastelein, buiten de voormalige Noorderpoort te Sneek.

Een KOPERSLAGERSKNECHT, ongehuwd, kan dadelijk werk bekomen bij S. VAN KESSEL, te *Balk.*

Al wie een BEUKENBOOM vermist, lang 4 el 3 palm 5 duim, dik 5 palm, kan dezelve tegen bewijs van eigendom en betaling der kosten terug bekomen bij A. Z. VISSER, te Uitwellingerga.

***** Bij G. T. N. SURINGAR, te Leeuwarden, is ter perse en zal eerstdaags uitgegeven worden:

PROVINCIAAL ALMANAK

van *Friesland*, voor het jaar 1851,
bevattende opgave der geweslelijke en plaatselijke Besturen en der verschillende Autoriteiten, Commissien, Administratien en Ambtenaren.

***** Bij C. VAN DER POST JR., te Utrecht, is van de pers gekomen:
JULIA KAVANAGH, De Vrouwen in Frankrijk, en haar invloed op Maatschappij, Wetenschappen en Staatkunde gedurende de 18de eeuw. Uit het Engelsch door G. FRANCKEN. 2 deelen, met 8 uitmuntende Staalgravuren, gebonden in rood linnen banden, à *f* 6,80.
A. C. HOLTIUS, Het Nederlandsche Faillitenregt, volgens het derde boek van het Wetboek van Koophandel, wetenschappelijk verklaard, à *f* 6,90.
A. C. HOLTIUS, Redevoeringen van Esaias Tegnèr. Uit het Zweedsch, à *f* 1.
F. BASTIAT, Staatshuishoudkundige Drogredenen. Naar het Fransch door Mr. W. R. BOER. 2 deeltjes, a *f* 2,35.
————, Dat verwenschte Geld. Naar het Fransch door Mr. W. R. BOER, à *f* 0,30.
————, Kapitaal en Interest. Naar het Fransch door Mr. W. R. BOER, à *f* 0,40.

***** De Boekverkooper E. IPPIUS FOCKENS, te Franeker, heeft uitgegeven:

DE BYE-KOER, Frysk Jierboekje foar 1851. . . . . *f* 0,30.
Heeren Boekhandelaren hiervan nog Ex. overig hebbende gelieven mij dezelve onmiddelijk terug te zenden, daar mijn voorraad ten einde is.

WALING DIJKSTRA, It Heamiel by Gealeboer, teltsjes yn rym in onrym. . . . . . *f* 0,50.
Ynhald: *It Heamiel by Gealeboer. — It Uwtfenhuwsjen fen Weda. — De Huwswet. — Ien dei baes. — De mislokte list. — De Psalmsjonger. — Ealse mei saun finnen. — It Loftgebaer. — De Hingelmatte. — It Klokje fen Maryengaerd. — De Koekpanne. — It Boask yn de iere moarn. — Sjoerd in Aukje. — It Lotbriefke. — Jan Ketellapper.*

WALING DIJKSTRA. Doaitse mei de Noardsce Balke. Oarde formeardere printinge. . . *f* 0,20.
Door de algemeene bijval welke deze werkjes gevonden hebben zijn ze bijna uitverkocht. De weinige nog overige Ex. zullen aan de eerstaanvragenden worden afgeleverd.

In Januarij 1851 ziet het licht, het 1ste no. van het

NIEUW FRIESCH TIJDSCHRIFT, getiteld: DE FRYSCE HUWSFRJEUN,

onder redactie van WALING DIJKSTRA, van Spannum, schrijver van *It Heamiel by Gealeboer* en *Doaitse mei de Noardsce Balke.*
Men teekent in voor eenen Jaargang van 6 afleveringen met gekleurden omslag. Ieder aflevering kost slechts 25 Cents.
De Uitgever van bovenstaande werkjes heeft voorhanden: Een goed soort vrij zwaar VELIN SCHRIJFPAPIER, voor *f* 2,50 de Riem, als ook een ruime voorraad GROOTBOEKEN, JOURNAALS, KASBOEKEN enz., in alle soorten en formaten, tot zeer geringe prijzen.
Voor LEESGEZELSCHAPPEN heeft hij voorhanden: een ruime voorraad ROMANS, GODSDIENSTIGE-, GESCHIED- en NATUURKUNDIGE WERKEN, zoowel nieuwe als ook tot aanzienlijk verminderde prijzen. Op aanvraag kan men groote of kleine partijen ter bezigtiging bekomen.

***

HET WETBOEK VAN STRAFREGT (CODE PÉNAL),

met AANTEEKENINGEN, door Mr. M. SCHOONEVELD P.Jzn., in super roijaal 8o à 6 Gulden,
is heden van de Pers gekomen bij M. SCHOONEVELD & ZOON, Boekhandelaren te Amsterdam(*) alsmede:

I. JAARBOEKJE voor de Doopsgez. Gemeenten en NAAMLIJST van de Gemeenten der Remonstrantsche Broederschap in Nederland. . . . . *f* 1,90.
II. S. MULLER. Geschiedenis van het Onderwijs in de Theologie bij de Ned. Doopsgezinden . . . . . . , 0,90.
III. Brief van de Letter G. aan de CH. Nagalm van het Tweede Nederlandsch Letterkundig Congres . . . . . , 0,20.
IV. T. J. KERKHOVEN, AMSTERDAM IN 1850 . . . . , 0,60.

(*) *Tot narigt dient, dat, blijkens Advertentie in het* Handelsblad, *van 27 Nov. ll., de aangekondigde Uitgave* (CODE PÉNAL) *van den Heer M. COSTER Jz.*, GEEN VOORTGANG *hebben zal.*

TER LEEUWARDER COURANTDRUKKERIJ.